

ΨΧ 138 Ηγεσία και ομάδες σε Οργανισμούς

© Αθηνά Ξενικού

Στόχοι του μαθήματος

- Εξέταση σύγχρονων θεωρητικών προσεγγίσεων της Οργανωσιακής Ψυχολογίας που μελετούν την ηγεσία και τις ομάδες στο πλαίσιο των οργανισμών
- Κριτική αξιολόγηση των θεωριών και της έρευνας στο αντικείμενο
- Εμβάθυνση στην κατανόηση των θεωριών και των μεθοδολογικών ζητημάτων επιστημονικής έρευνας μέσω της διεξαγωγής ατομικής εργασίας
- Μάθηση του λεξιλογίου και κατάλληλη χρησιμοποίησή του

Αξιολόγηση μαθήματος

- 40 % ατομική εργασία σε μια από τις θεματικές ενότητες του μαθήματος (2000 λέξεις με απόκλιση 300 λέξεων, εξαιρουμένης της βιβλιογραφίας)
- 10% παρουσίαση εργασίας στο πλαίσιο του μαθήματος
- 50% γραπτή εξέταση στις θεματικές ενότητες του μαθήματος

Θεματικές Ενότητες

- Μετασχηματιστική Ηγεσία. Διαστάσεις της μετασχηματιστικής ηγεσίας: Χάρισμα, διανοντικά ερεθίσματα, εξατομικευμένη φροντίδα. Μετασχηματιστική ηγεσία, καινοτομία και δημιουργικότητα, ατομική και οργανωσιακή επίδοση, οργανωσιακή ταύτιση. Η ανάπτυξη μετασχηματιστικών ηγετών.
- Ηγεσία Ταυτότητας. Η ηγεσία που διαμορφώνει, εκπροσωπεί, προάγει και εδραιώνει μια κοινή κοινωνική ταυτότητα. Η φύση και οι διαστάσεις της ηγεσίας ταυτότητας. Ηγεσία ταυτότητας, οργανωσιακό κλίμα, εργασιακή δέσμευση και ευεξία, στρες, και επαγγελματική εξουθένωση.

Θεματικές Ενότητες

- Αυθεντική Ηγεσία. Θετικά ψυχολογικά χαρακτηριστικά του ηγέτη και ισχυρές ηθικές αξίες. Προβλεπτικοί παράγοντες, αποτελέσματα, και διαμεσολαβητικοί μηχανισμοί. Η σχέση της αυθεντικής ηγεσίας με την δημιουργική συμπεριφορά στην εργασία.
- Θεωρία συναλλαγής Ηγέτη-Μέλους. Προβλεπτικοί παράγοντες και εργασιακά αποτελέσματα της συναλλαγής ηγέτη-μέλους. Συμπεριφορές ηγετικής επικοινωνίας και ποιότητα της σχέσης ηγέτη-μέλους.

Θεματικές Ενότητες

- Καταχρηστική Εποπτεία. Η σκοτεινή πλευρά της προσωπικότητας και ακραία ηγετική συμπεριφορά. Οι επιπτώσεις της καταχρηστικής ηγεσίας στο άτομο και την ομάδα. Εχθρικό οργανωσιακό κλίμα, καταχρηστική εποπτεία και αντιμετώπισή τους από τους εργαζόμενους.
- Ηθική Ηγεσία. Η κεντρική θέση της ηθικής στις διεργασίες της ηγεσίας. Οι ηγέτες επιδρούν στην υιοθέτηση, διαμόρφωση, εδραίωση και αλλαγή των οργανωσιακών αξιών. Ηθική ηγεσία και αντιληπτή οργανωσιακή δικαιοσύνη.

Ορισμοί της ηγεσίας

Η ηγεσία ορίζεται ως μια διαδικασία που έχει τις ρίζες της σε ένα πλαίσιο, επηρεάζει τους συλλογικούς στόχους, και λαμβάνει χώρα μεταξύ ενός ηγέτη (leader) και ενός ακολούθου (follower) ή μιας ομάδας ακολούθων (Antonakis & Day, 2018).

Ορισμοί της ηγεσίας

Η ηγεσία είναι μια διαδικασία όπου ένα (ή περισσότερα) άτομο(α) παρακινεί ένα ή περισσότερα άτομα ώστε να συνεισφέρουν στην επίτευξη συλλογικών στόχων (οποιασδήποτε μορφής) ασκώντας επιρροή στις πεποιθήσεις, τις αξίες, και τη νοηματοδότηση σε ένα δεδομένο πλαίσιο, παρά εξασκώντας συμπεριφορικό έλεγχο βάσει αμοιβών και κυρώσεων (Haslam et al., 2024).

- Η ηγεσία δεν είναι μια ατομική διαδικασία αλλά θεμελιώνεται στις σχέσεις και τις συνδέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ του ηγέτη και των μελών της ομάδας
- Η κοινωνική επιρροή έχει κεντρική θέση στις διεργασίες της ηγεσίας με κατεύθυνση την επίτευξη των συλλογικών στόχων της ομάδας
- Η ηγεσία είναι μια κοινωνική διεργασία που αφορά λιγότερο την άσκηση εξουσίας πάνω στα μέλη της ομάδας και περισσότερο τη δύναμη που αντλεί ο ηγέτης μέσα από τα μέλη της ομάδας

Σύγκριση ηγεσίας και διοίκησης

- Η διοίκηση είναι η διαδικασία που προσανατολίζεται στο έργο με στόχο να παράγει σταθερότητα καθώς βασίζεται στη λογική, την εφαρμογή κανόνων και κανονισμών και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των μελών της ομάδας
- Η ηγεσία έχει ως κεντρικό χαρακτηριστικό την αναζήτηση, διατύπωση, και εμπέδωση μεταξύ των μελών της ομάδας ενός σημαντικού σκοπού, που αποτελεί σαφές όραμα για ένα καλύτερο μέλλον
- Ηγεσία και διοίκηση αποτελούν συμπληρωματικές διαδικασίες που επιτελούνται από το ίδιο άτομο καθώς η αποτελεσματική ηγεσία προϋποθέτει αποτελεσματική διοίκηση